

Prijedlog izmjene Zakona o lokalnim porezima

Mirjana Mahović Komljenović*

Koristeći elektroničku uslugu e-Savjetovanja, Vlada RH je krajem svibnja 2023. godine predstavila porezni paket kojim se u šestom krugu porezne reforme mijenja 9 zakonskih propisa. Porezni paket sadrži i prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o lokalnim porezima, kojim se uređuje sustav lokalnih poreza kao jedan od izvora financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Predložene izmijenjene odredbe Zakona o lokalnim porezima, čije se drugo čitanje u Hrvatskom saboru očekuje krajem rujna 2023. godine, usmjerene su na povećanje fiskalne autonomije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, vodeći računa o Europskoj povelji o lokalnoj samoupravi prema kojoj najmanje dio prihoda lokalnih jedinica mora proizlaziti iz lokalnih poreza i naknada čije porezne stope utvrđuju same lokalne jedinice.

Izmijenjene odredbe Zakona o lokalnim porezima, trebale bi stupiti na snagu 1. siječnja 2024. godine, osim pojedinih odredbi koje bi se trebale početi primjenjivati već od 1. listopada 2023. godine. Više o navedenom može se pročitati u nastavku članka.

1. Uvod

Od 2017. godine u RH provedeno je više krugova poreznih reformi koje su sve imale za cilj porezno rasterećenje, kako građana, tako i gospodarstva. Reforma poreznog sustava i dalje se nastavlja a u šestom krugu, koji bi trebao započeti 1. listopada 2023. godine, stupit će na snagu prvi dio izmijenjenih zakonskih propisa. Međutim, za primjenu drugog dijela zakonskih odredbi, propisano je stupanje na snagu 1. siječnja 2024. godine.

Sve predložene porezne izmjene usmjerene su na povećanje životnog standarda građana na način da se povećaju niže neto plaće radnika a time i njihova kupovna moć, očuva gospodarski rast, kao i poveća fiskalna autonomija jedinica lokalne samouprave. Naime, radi povećanja autonomije lokalnih vlasti i smanjenja ovisnosti jedinica lokalne samouprave o prijenosima središnje države te pojednostavljivanja sustava oporezivanja dohotka, u predloženom poreznom paketu se, između ostalih, planira izmjena poreznih zakona vezanih uz oporezivanje dohotka i to: Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 115/22.), Zakona o lokalnim porezima (Nar. nov., br. 115/16. - 114/22.) te Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Nar. nov., br. 127/17. - 151/22.), kojim se uređuju izvori sredstava i financiranje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, raspodjela prihoda od poreza na dohodak, fiskalno izravnanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te financiranje decentraliziranih funkcija.

Stoga su izmjene Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave potrebne radi uskla-

đenja načina izračuna sredstava fiskalnog izravnanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s predloženim izmjenama Zakona o porezu na dohodak i izmjenama Zakona o lokalnim porezima.

2. Pojednostavljenje oporezivanja dohotka

Prema važećim zakonskim odredbama, na utvrđeni iznos poreza na dohodak obračunava se prirez porezu na dohodak po stopama koje jedinice lokalne samouprave propisuju svojim odlukama, što se pokazalo nepraktičnim i složenim u primjeni, radi čega se sustav oporezivanja dohotka predlaže pojednostavniti ukidanjem prireza porezu na dohodak.

No, ukidanjem prireza porezu na dohodak, kojeg je većina općina i gradova u svojim odlukama uvela, istovremeno se dopušta da, ovisno o broju stanovnika, općine i gradovi sami propišu nižu i višu stopu poreza na dohodak za godišnje poreze (nesamostalni rad, samostalnu djelatnost i drugi dohodak) u granicama propisanim Zakonom o porezu na dohodak, kako bi zadržali željenu razinu prihoda, a da porezni obveznici pri tome ne budu u financijski nepovoljnijem položaju.

Ako predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave, a ovisno o broju stanovnika, ne donesu odluku o visini niže i više stope poreza na dohodak, na propisanu poreznu osnovicu primjenjivat će se stope poreza na dohodak od 20% i 30%.

Radi navedenog su tijekom četvrtog kvartala 2023. godine, jedinice lokalne samouprave duže donijeti odluku o visini poreznih stopa poreza na dohodak u granicama propisanim Zakonom o porezu na dohodak te ih objaviti u Narodnim novinama najkasnije do kraja godine, a koje će se porezne stope primjenjivati od 1. siječnja 2024. godine.

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl.oec., Ministarstvo financija-Porezna uprava, Novi Zagreb

3. Predložene izmjene zakonskih propisa

Nastavno se daje prikaz predloženih izmjena devet zakonskih propisa koji će se promijeniti u šestom krugu porezne reforme, a odnose se na poduzetnike koji obavljaju gospodarsku djelatnost u RH – pravne i fizičke osobe, te na građane koji ostvaruju neki od izvora dohotka.¹ Sve navedene promjene još nisu usvojene u Saboru, a očekuje se da će stupiti na snagu 1. siječnja 2024.

Tablica 1. Prijedlog izmjena Zakona u sklopu 6. kruga porezne reforme

Red. br.	Naziv Zakona	Najznačajnije predložene izmjene i dopune
1.	Zakon o porezu na dohodak ²	<ul style="list-style-type: none"> - zaokruživanje iznosa u eurima (svi iznosi se zaokružuju u korist poreznih obveznika), - ukidanje prireza porezu na dohodak na sve vrste dohotka, - propisivanje ovlasti jedinica lokalne samouprave da svojim odlukama propišu visinu stope poreza na dohodak za godišnje poreze u granicama propisanim zakonom ⇒ spajanje dva javan davanja u jedno, - povećanje iznosa osnovnog osobnog odbitka na 560,00 eura te osobnog odbitka za uzdržavane članove i invalidnost, - brisanje instituta osnovice osobnog odbitka, - po prvi puta utvrđuje se oporezivanje primitaka po osnovi nagrada odnosno napojnica za dobro obavljanu uslugu od strane trećih osoba po svakom računu naplaćenom u gotovini i karticama. Prijedlog da neoporezivi dio napojnice iznosi 3.360,00 eura godišnje. Iznos napojnice iznad neoporezivog dijela oporezuje se kao konačan drugi dohodak po stopi od 20% bez obračuna doprinosa. Mjesečni iznos napojnice poslodavac prijavljuje u sustav fiskalizacije te iskazuje u JO-PPD obrascu po OIB-u radnika, - povećanje porezne osnovice za primjenu više stope poreza na dohodak s 47.780,00 eura na iznos od 50.400,00 eura, - uvećanje osobnog odbitka za dana darovanja iznad propisanog iznosa od 2% za svrhe utvrđene strateškim projektima prema posebnim propisima ili strategijom nadležnih ministarstava, - utvrđivanje roka za plaćanje poreza na dohodak po godišnjem obračunu na određeni datum (zadnji dan roka za podnošenje porezne prijave odnosno 28. veljače a neovisno od datuma kada je prijava podnesena). Ako bude usvojena, navedena odredba bi se primjenjivala već pri godišnjem obračunu poreza za 2023. godinu.
2.	Zakon o lokalnim porezima	<ul style="list-style-type: none"> - ukidanje prireza porezu na dohodak - proširenje raspona za plaćanje poreza na kuće za odmor od 0,60 eura do 5,00 eura /m²

¹ Izvorima dohotka smatraju se primici koje ostvaruju fizičke osobe od nesamostalnog rada ili plaće, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala i drugih primitaka, a prema čl. 5. Zakona o porezu na dohodak.

² Više o predloženim izmjenama Zakona o porezu na dohodak može se pročitati u dvobroju časopisa 7 i 8/2023.

Red. br.	Naziv Zakona	Najznačajnije predložene izmjene i dopune
3.	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	<ul style="list-style-type: none"> -promjena u raspodjeli udjela za nepreuzete decentralizirane funkcije uključujući funkciju vatrogastva, -promjena parametara u načinu izračuna sredstava fiskalnog izravnjanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Iz izračuna kapaciteta ostvarenih poreznih prihoda koji se koriste za izračun sredstava fiskalnog izravnjanja, potrebno je isključiti prihode od prireza porezu na dohodak.
4.	Zakon o doprinosima	<ul style="list-style-type: none"> - smanjenje osnovice za obračun doprinosa za I stup mirovinskog osiguranja za bruto plaće do 1.300,00 eura (na način da država preuzima dio troškova uplate mirovinskih doprinosa za radnike s malim plaćama, pri čemu olakšica neće utjecati na smanjenje prava iz MO po umirovljenju.) Za iznos bruto mjesečne plaće do 700,00 eura umanjeno mjesečne osnovice za obračun doprinosa za I stup MO iznosi 300,00 eura. Ako iznos bruto mjesečne plaće iznosi od 700,01 eura do 1.300,00 eura iznos umanjeno mjesečne osnovice izračunava se kao umnožak koeficijenta 0,5 i razlike najvišeg iznosa bruto mjesečne plaće na kojeg se primjenjuje pravo na umanjeno mjesečne osnovice u iznosu 1.300,00 eura i ukupnog iznosa bruto plaća za određeni mjesec. <u>Prema prijedlogu čl. 24. Zakona o doprinosima, navedena odredba trebala bi stupiti na snagu 1. prosinca 2023. godine</u> kako bi se umanjeno osnovice za obračun doprinosa za I stup MO, primjenjivalo od siječnja 2024. godine, - proširenje koeficijentata za izbor više osnovice za plaćanje doprinosa osiguranicima koji su obveznici doprinosa za svoje osobno osiguranje. Predlaže se da obveznici plaćanja doprinosa samostalno odlučuju o izboru više osnovice slobodnim određivanjem većeg koeficijenta. Mjesečna osnovica za obračun doprinosa propisana je kao umnožak iznosa prosječne plaće i određenog koeficijenta. Trenutno koeficijenti su cijeli brojevi od 1.-6 / prijedlog 0,75; 1; 1,5; 2; 2,5...
5.	Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom	<ul style="list-style-type: none"> - od 1. siječnja 2024. godine dostava podataka o napojnici u sustav fiskalizacije ako je račun naplaćen sredstvima koja se smatraju prometom gotovine i ako takav podatak postoji, -usklađenje odredbi Zakona u kojima su iznosi izraženi u kunama a koje se odnose na plaćanje gotovim novcem između poreznih obveznika odnosno obveznika fiskalizacije kao i novčane kazne za porezne prekršaje, s odredbama Zakona o uvođenju eura kao službene valute u RH
6.	Zakon o porezu na dobit	<ul style="list-style-type: none"> - zaokruživanje iznosa u eurima u korist poreznih obveznika, - povećanje iznosa vrijednosti dugotrajne imovine na koju se primjenjuje obračun amortizacije u korist poreznog obveznika na 650,00 eura, - utvrđivanje roka za plaćanje poreza na dobit po godišnjem obračunu na određeni datum (zadnji dan roka za podnošenje porezne prijave odnosno 30. travnja a neovisno od datuma kada je prijava podnesena), - ukidanje poreza po odbitku za istraživanje tržišta, poreznog i poslovno savjetovanje,

Red. br.	Naziv Zakona	Najznačajnije predložene izmjene i dopune
6.	Zakon o porezu na dobit	- ukidanje poreza po odbitku za isplate dividendi poduzetnicima s područja Europskog gospodarskog prostora (uz EU proširenje oslobođenja za Norvešku, Island, Lihtenštajn), - povećanje stope poreza po odbitku za nesurađujuće jurisdikcije s 20% na 25%. Lista nesurađujućih jurisdikcija se ažurira redovito na razini EU radi čega je treba redovito pratiti.
7.	Zakon o PDV-u	- usklađenje s Direktivom Vijeća EU 2020/284 od 18. veljače 2020. u pogledu uvođenja određenih zahtjeva za pružatelje platnih usluga radi suzbijanja prekograničnih prijevара u vezi PDV-a, - uvodi se obveza pružateljima platnih usluga na razini EU za dostavu podataka kao bi se spriječilo izbjegavanje plaćanja PDV-a za nerezidente koji posluju u drugim državama članicama. Pružatelji platnih usluga dostavljat će podatke svako tromjesečje, do kraja mjeseca koji slijedi nakon završetka tromjesečja (za prvo tromjesečje 2024. do 30. travnja 2024. godine), - izmjena odredbi o ispravku porezne osnovice u slučaju nemogućnosti naplate cijelog ili dijela dospjelih potraživanja koji nisu naplaćeni dulje od jedne godine, - novi propisani prag za ulazak u sustav PDV-a povećava se na 40.000,00 eura s iznosa 39.816,84 eura.
8.	Zakon o poreznom savjetništvu	- pojednostavljenje stjecanja statusa poreznog savjetnika, - omogućavanje prekograničnog pružanja usluga za porezne savjetnike iz svih zemalja članica OECD-a, - omogućavanje zastupanja pred upravnim sudovima u sporovima vezanim za porezne postupke, - usklađenje sa Zakonom o uvođenju eura
9.	Zakon o administrativnoj suradnji u području poreza	- provedba Mnogostranih sporazuma nadležnih tijela o automatskoj razmjeni, - uvođenje Uredbe Vijeća u pogledu mjera za jačanje administrativne suradnje na području PDV-a.

U nastavku se donosi prikaz najznačajnijih predloženih izmjena Zakona o lokalnim porezima.

4. Zakon o lokalnim porezima – ocjena stanja

Zakon o lokalnim porezima (Nar. nov., br. 115/16., 101/17. i 114/22., u daljnjem tekstu: Zakon), kojim se uređuje sustav i naplata lokalnih poreza, kao jedan od izvora financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, donijet je u sklopu porezne reforme krajem 2016. godine, na način da je većina odredbi o lokalnim porezima preuzeta iz Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Nar. nov., br. 117/93. - 100/15.). Prema izmijenjenim odredbama krajem 2022. godine, Zakon je prilagođen uvođenju eura kao službene valute u RH, na način da su iznosi u kunama, primjenom srednjeg tečaja konverzije (1 euro = 7,53450 kn) i općih pravila za preračunavanje i zaokruživanje, pretvoreni u eure.

Zakonom o lokalnim porezima propisani su:

- porezi jedinica područne (regionalne) samouprave, te
- porezi jedinica lokalne samouprave.

Jedinice lokalne samouprave su općine i gradovi, dok su jedinice područne (regionalne) samouprave županije. Grad Zagreb, kao glavni grad RH, je posebna i jedinstvena teritorijalna i upravna cjelina kojoj se ustrojstvo uređuje Zakonom o Gradu Zagrebu (Nar. nov., br. 62/01. – 144/20.).

Prema čl. 3. Zakona, **vrste poreza koje mogu vlastitim odlukama propisivati jedinice područne (regionalne) samouprave** su:

1. porez na nasljedstva i darove
2. porez na cestovna motorna vozila
3. porez na plovila
4. porez na automate za zabavne igre.

Vrste lokalnih poreza koje mogu vlastitim odlukama propisivati jedinice lokalne samouprave - općine i gradovi, utvrđeni su čl. 20. st. 1. Zakona i to su:

1. prirez poreza na dohodak,
2. porez na potrošnju,
3. porez na kuće za odmor te
4. porez na korištenje javnih površina.

Svaka jedinica lokalne samouprave samostalno odlučuje o uvođenju obveze plaćanja lokalnih poreza, te ih može ali i ne mora uvesti. Ako odluči uvesti neki od navedenih lokalnih poreza, porez na kuće za odmor te porez na korištenje javnih površina su godišnji porezi koji se utvrđuju periodički odnosno u tekućoj godini za tu godinu, a za koje porezno tijelo donosi porezno rješenje. No, prirez porezu na dohodak i porez na potrošnju su vrste poreza koji se utvrđuju mjesečno podnošenjem propisanih obrazaca koje su porezni obveznici dužni u propisanim rokovima dostavljati ispostavi Porezne uprave (dalje: PU) prema sjedištu za pravne te prebivalištu ili uobičajenom boravištu za fizičke osobe ili poreznom tijelu općina ili gradova.

Prema predloženim izmjenama Zakona, sve vrste poreza koje propisuju jedinice područne (regionalne) samouprave se mijenjaju dok se kod poreza koje donose gradovi i općine, mijenja samo visina utvrđivanja poreza na kuće za odmor te ukida prirez porez na dohodak na sve izvore ostvarenog dohotka fizičkih osoba. Odredbe o načinu utvrđivanja poreza na potrošnju te poreza na korištenje javnih površina ostaju nepromijenjene.

Prema tome, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave svojom odlukom i nadalje utvrđuje:

- za potrebe plaćanja poreza na potrošnju - visinu stope poreza na potrošnju i nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza, te
- za potrebe plaćanja poreza na korištenje javnih površina - što se smatra javnom površinom, visinu, način i uvjete plaćanja poreza na korištenje javnih površina, kao i nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza.

5. Ukidanje prireza porezu na dohodak

Već je naglašeno da je oporezivanje dohotka kojeg ostvaruju fizičke osobe u RH, uređeno je osim Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o lokalnim porezima koji jedinicama lokalne samouprave daje mogućnost da obveznicima pre-

za na dohodak sa svoga područja odlukom propišu obvezu obračunavanja i plaćanja prireza porezu na dohodak.

Međutim, radi raspodjele prihoda od poreza na dohodak, fiskalnog izravnjanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te financiranja decentraliziranih funkcija, predlažu se izmjene i Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prirez porezu na dohodak je najznačajniji izvor prihoda jedinica lokalne samouprave, pri čemu su gradovi i općine mogli samostalno odlučivati o njegovu uvođenju kao i o visini stope unutar zakonom propisanog raspona.

Prema dostupnim podacima koje je na e-Savjetovanju objavila Vlada RH za 2022. godinu, mogućnost dodatnog obračunavanja prireza porezu na dohodak iskoristilo je 55% jedinica lokalne samouprave. Nadalje, a prema utvrđenim izvorima prihoda, vidljivo je da jedinice lokalne samouprave imaju nisku fiskalnu autonomiju, budući mogu utjecati tek na visinu prihoda ostvarenu od prireza porezu na dohodak.

Na temelju zakonskih odredbi, porez na dohodak i prirez porezu na dohodak se utvrđuju i plaćaju istovremeno, a što je bilo nepraktično i složeno za primjenu. Stoga se izmjenama Zakona predlaže ujediniti ta dva javna davanja, u jedno davanje na način da se ukine obveza plaćanja prireza porezu na dohodak.

Prema tome, kako bi se pojednostavnio sustav i utvrdilo oporezivanje primjenom samo jedne porezne stope na dohotke koje ostvaruju fizičke osobe, na način da se dva javna davanja koja se ubiru zajedno, ujedine u jedno davanje, predlaže se ukidanje prireza koji se plaća na utvrđeni iznos poreza na dohodak.

Međutim, kako bi se radi ukidanja prireza porezu na dohodak, zadržala željena razina prihoda, istovremeno se omogućuje jedinicama lokalne samouprave da u svojim Odlukama propišu visinu poreznih stopa za godišnje dohotke, a u granicama utvrđenim Zakonom o porezu na dohodak i ovisno o broju stanovnika.

Na taj način će se povećati fiskalna autonomija jedinica lokalne samouprave u RH, a kakvu ima većina zemalja u svijetu, jer će lokalne jedinice moći samostalno svojim odlukama, upravljati visinom poreznih stopa za dohotke koje ostvaruju fizičke osobe.

Navedeno je u skladu s čl. 9. t. 3. Europske povelje o lokalnoj samoupravi, prema kojoj najmanje dio prihoda lokalnih jedinica mora proizlaziti iz lokalnih poreza i naknada, čije stope, u granicama utvrđenim zakonom, određuju same lokalne jedinice.

5.1. Stope poreza na dohodak koje mogu propisati gradovi i općine

Prema predloženim izmjenama, a sukladno novom čl. 19. a Zakona o porezu na dohodak, predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati visine **poreznih stopa u granicama koje su u odnosu na važeće stope poreza na dohodak, uvećane za maksimalni mogući prirez**, a što je prikazano u tabeli br.2.

Tablica 2. Prijedlog više i niže stope poreza na dohodak

Broj stanovnika općine / grada	Niža stopa poreza na dohodak u granicama od	Viša stopa poreza na dohodak u granicama od
Općina	15% do 22%	25% do 33%
grad s manje od 30.000 stanovnika	15% do 22,40%	25% do 33,60%
grad s više od 30.000 stanovnika	15% do 23%	25% do 34,50%
Grad Zagreb	15% do 23,60%	25% do 34,50%

Općine koje su do sada mogle propisati prirez porezu na dohodak do 10%, moći će odrediti stopu poreza na dohodak od 15% do 22% za nižu stopu i 25% do 33% posto za višu.

Primjer izračun:

niža stopa poreza na dohodak 20% x stopa prireza 10% = 22%;
viša stopa poreza na dohodak 30% x stopa prireza 10% = 33%

Za gradove do 30 tisuća stanovnika, koji su mogli propisati prirez porezu na dohodak do 12%, novi raspon određivanja poreza na dohodak je između 15% i 22,4 % za nižu stopu i 25% i 33,6 % za višu stopu.

Za gradove s više od 30 tisuća stanovnika koji su do sada mogli imati prirez do 15%, raspon poreznih stopa je od 15% do 23,6% za nižu stopu te 25% i 34,5% za višu stopu.

Za Grad Zagreb u kojem propisana stopa prireza iznosi 18%, raspon u kojem može odrediti nižu stopu poreza na dohodak je od 15% do 23,6 %, a višu od 25% do 34,50%.

Prema prijedlogu izmijenjenih zakonskih odredbi, raspon više i niže stope poreza na dohodak ovisi o veličini jedinice lokalne samouprave.

Budući su prihodi radi ukidanja prireza porezu na dohodak manji, na taj način se gradovima i općinama omogućuje da zadrže željenu razinu prihoda, a da pri tom porezni obveznici ne budu u financijski nepovoljnijem položaju.

5.2. Odluka predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave

Nižu i višu stopu poreza za dohotke koji nisu konačni, predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave utvrđuje donošenjem Odluke, koja se objavljuje u Narodnim novinama najkasnije do kraja studenog tekuće godine, sa stupanjem na snagu 1. siječnja iduće godine, a primjenjuje se do donošenja nove odluke. Stoga su jedinice lokalne samouprave Odluku svog predstavničkog tijela dužne dostaviti Ministarstvu financija - Poreznoj upravi u roku od osam dana od dana njezina donošenja, radi objave na mrežnim stranicama Porezne uprave.

Navedeno znači da je **za primjenu od 1. siječnja 2024. godine, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave potrebno donijeti Odluku kojom se određuje visina poreznih stopa, te istu objaviti u Narodnim novinama do kraja 2023. godine.**

Međutim, ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ne donese odluku kojom će propisati visinu poreznih stopa u propisanom roku, tada se određuje stopa

poreza na dohodak od 20% na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura i 30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura.

5.3. Utvrđivanje poreza na kuće za odmor

Prema čl. 25. Zakona, obveznici plaćanja poreza na kuće za odmor su pravne i fizičke osobe - građani, koji su vlasnici kuća za odmor. Kućom za odmor smatra se svaka zgrada ili dio zgrade ili stan koji se koriste povremeno ili sezonski. Ako pravna ili fizička osoba - građanin, posjeduje dvije kuće ili dva stana, od kojih jednu koristi za stanovanje u mjestu gdje ima stalno prebivalište, a u drugom mjestu ima kuću ili stan koji se koristi povremeno tijekom godine, tada se ta druga kuća smatra kućom za odmor i podliježe plaćanju poreza na kuće za odmor.

Plaćanju poreza na kuće za odmor podliježu i sve naslijedene kuće, kao i kuće koje su možda izgrađene bez građevinske dozvole ako se koriste povremeno ili sezonski. Ako je kuća za odmor u izgradnji, porez se plaća samo na korisnu površinu dijela kuće koja se može koristiti. Postoje li dva ili više suvlasnika nad kućom za odmor, tada je svaki od njih porezni obveznik za dio kuće što je ima u vlasništvu i svaki osobno dobiva rješenje o razrezu poreza.

5.3.1. Što se ne smatra kućom za odmor

Kućom za odmor ne smatraju se gospodarske zgrade koje nisu stambeni prostori, već služe isključivo za smještaj poljoprivrednih strojeva, odlaganja oruđa i drugog pribora, kao što su klijeti, ribarske kuće te druge građevine koje se koriste za poljoprivrednu proizvodnju ili se podižu na kratko vrijeme i upotrebljavaju privremeno.

Pri određivanju poreza na kuće za odmor, prisutne su dvojbe oko utvrđivanja razlike između klijeti i kuće za odmor, pri čemu za njihovo razlikovanje nije bitna površina kao ni uređenost ili opremljenost zgrade, već činjenica koristi li se zgrada povremeno za odmor i oporavak ili ne. Pod pojmom klijeti, podrazumijeva se takva zgrada u vlasništvu građana, koja se ne može koristiti za odmor ili oporavak, nego služi isključivo kao gospodarski objekt namijenjen poljoprivrednoj proizvodnji, preradi i čuvanju voća i povrća s posebnim prostorom za odlaganje i čuvanje oruđa i alata, pa se na nju ne plaća porez na kuće za odmor. Ako se neka zgrada koristi i kao gospodarski objekt i kao zgrada za odmor, porez se utvrđuje samo za onaj dio zgrade koji se koristi za odmor.

Kućom za odmor smatra se svaka zgrada koja je dovršena toliko da se može koristiti povremeno ili sezonski, što minimalno podrazumijeva da je na objektu postavljena vanjska stolarija te da postoji sanitarni čvor.

5.3.2. Prijedlog izmjena poreza na kuće za odmor

Porez na kuće za odmor za 2023. godinu plaća se od 0,66 eura do 1,99 eura/m² korisne površine kuće za odmor, a porezno rješenje o obvezi plaćanja poreza, može donijeti upravno tijelo jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili nadležna ispostava Porezne uprave, ako je općina ili grad, svojom odlukom prenijela na Poreznu upravu poslove utvrđivanja te naplatu poreza na kuće za odmor.

Prema predloženim izmjenama Zakona, visinu poreza na kuće za odmor od 1. siječnja 2024. godine, gradovi i općine mogu samostalno propisivati u proširenom rasponu od 0,60 eura do 5,00 eura/m² korisne površine. Prilikom predlaganja niže granice poreza na kuće za odmor od 0,60 eura/m², uzeto je u obzir načelo ekonomičnosti za provedbu poreznog postupka, dok je pri određivanju gornje granice od 5,00 eura/m², primijenjeno načelo pravednosti u određivanju visine poreza na kuće za odmor.

Prema tome, za potrebe plaćanja poreza na kuće za odmor, u svojoj odluci predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave utvrđuje visinu poreza na kuće za odmor, a ovisno o mjestu, starosti, stanju infrastrukture te drugim okolnostima bitnim za korištenje kuće za odmor u rasponu od **0,60 eura do 5,00 eura/m²**, te i nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza.

6. Prijedlog izmjene vrijednosti imovine na koju se plaća porez na nasljedstva i darove

Obveznici plaćanja poreza na nasljedstva i darove su fizičke i pravne osobe koje na području RH naslijede, primile na dar ili stekle po drugoj osnovi bez naknade imovinu na koju se plaća porez na nasljedstva i darove. Ako se nasljednik odrekne nasljedstva ili ga ustupi u ostavinskom postupku, porez na nasljedstva i darove plaća osoba kojoj je nasljedstvo pripalo ili joj je ustupljeno.

Porez na nasljedstva i darove plaća se po stopi od 4%, pri čemu osnovicu poreza na nasljedstva i darove utvrđuje nadležno porezno tijelo.

Odredbama čl. 4. st.1. i 2. Zakona, propisano je da se porez na nasljedstva i darove plaća na gotov novac, novčane tražbine i vrijednosne papire (vrijednosnice) te na pokretnine, ako je pojedinačna tržišna vrijednost pokretnina veća od 6.636,14 eura na dan utvrđivanja porezne obveze.

No, porez na nasljedstva i darove ne plaća se ako se na naslijedeni ili darovani gotov novac, novčane tražbine, vrijednosne papire (vrijednosnice) te pokretnine plaća neki drugi porez prema posebnom propisu.

Prema predloženim izmjenama čl. 4. Zakona, a radi praktičnosti u primjeni, predlaže se iznos od 6.636,14 eura, zamijeniti iznosom od 6.700,00 eura.

Prema tome, od 1. siječnja 2024. godine, porez na nasljedstva i darove plaćaju pravne i fizičke osobe koje na teritoriju RH naslijede ili primile na dar ili steknu po nekoj drugoj osnovi bez naknade gotov novac, novčanu tražbinu i vrijednosne papire (vrijednosnice) te na pokretnine ako je pojedinačna tržišna vrijednosti veća od **6.700,00 eura** na dan utvrđivanja porezne obveze.

7. Porez na cestovna motorna vozila

Obveza plaćanja poreza na cestovna motorna vozila (dalje: CMV) utvrđuje se jednom godišnje donošenjem poreznog rješenja od strane jedinica područne (regionalne) samouprave, i to neposrednim rješavanjem bez provedbe ispitnog postupka. Porez na CMV plaćaju pravne i fizičke

osobe koje su na dan registracije odnosno ovjere produženja važenja prometne dozvole, vlasnici osobnih automobila, motocikala, lakih četverocikala i četverocikala.

Međutim iznimno, ako je CMV u vlasništvu leasing društva ili pravne ili fizičke osobe koja daje u najam vozilo, ili ako je CMV u vlasništvu prave osobe, a korisnik je podružnica te pravne osobe, tada je obveznik plaćanja poreza na CMV korisnik leasinga ili najma vozila ili podružnica pravne osobe koji su upisani u prometnu dozvolu vozila.

Navedena zakonska odredba prema kojoj se kao obveznik plaćanja poreza na CMV smatra korisnik leasinga a ne vlasnik leasinga, zaustavila se praksa „prefakturiranja“ navedenog poreza na korisnika leasinga. Naime, leasing društva su obvezu za CMV prevaljivala na korisnika leasinga, pri čemu se obveza na CMV više nije mogla smatrati porezom, već uslugom, tako je vlasnik leasinga od korisnika navedenu svotu morao uvećati za PDV, što je pak dodatno povećavalo troškove korisniku leasinga.

Porez na CMV se plaća ovisno o godini starosti i snazi motora izraženoj u kilovatima, pri čemu naplatu poreza na CMV temeljem rješenja, obavlja pravna osoba koja u svom sastavu ima stanicu za tehnički pregled vozila.

Međutim, prema čl. 12. Zakon propisano je da se porez na CMV ne plaća na vozila Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, na vozila tijela državne uprave, na vozila zdravstvenih ustanova, vatrogasnih jedinica, diplomatskih i konzularnih predstavništava i stranoga diplomatskog osoblja, na posebna vozila kojima vlasnici obavljaju registriranu djelatnost za prijevoz umrlih i taxi-službu te vozila prilagođena za prijevoz osoba s invaliditetom.

Nadalje, porez na CMV ne plaćaju osobe koje su u cijelosti bile oslobođene plaćanja carine i PDV-a pri nabavi vozila.

Ako je tijekom kalendarske godine nabavljeno cestovno motorno vozilo koje do tada nije bilo registrirano, vlasnik toga vozila plaća godišnji porez na CMV, ali umanjen za dio godine prije nabave vozila. Jednako tako, pri promjeni vlasništva cestovnog motornog vozila tijekom kalendarske godine, novi vlasnik ne plaća porez na CMV ako je taj porez bio utvrđen prijašnjem vlasniku.

7.1. Prijedlog izmjena poreza na CMV

Prema prijedlogu izmjena odredbi čl. 11. st. 3. Zakona, porez na CMV za osobne automobile, motocikle, lake četverocikle i četverocikle će se utvrđivati prema snazi motora iskazanoj u kW i godinama starosti, a prema vrijednostima iskazanim u tabelama:

Tablica 3. Porez na CMV za osobne automobile

Ako je snaga motora		Plaća se eura		
preko kW	do kW	do 2 godine starosti	od 2 do 5 godina starosti	od 5 do 10 godina starosti
	55	40,00	33,00	27,00
55	70	53,00	46,00	33,00
70	100	80,00	66,00	53,00
100	130	119,00	93,00	80,00
130		199,00	159,00	133,00

Tablica 4. Porez na CMV za motocikle

Ako je snaga motora		Plaća se eura		
preko kw	do kw	do 2 godine starosti	od 2 do 5 godina starosti	od 5 do 10 godina starosti
	20	13,00	11,00	7,00
20	50	27,00	20,00	13,00
50	80	66,00	53,00	40,00
80		159,00	133,00	106,00

Tablica 5. Porez na CMV za lake četverocikle i četverocikle

Ako je snaga motora		Plaća se eura		
preko kw	do kw	do 2 godine starosti	od 2 do 5 godina starosti	od 5 do 10 godina starosti
	4	7,00	5,00	4,00
4	10	11,00	8,00	7,00
10	15	16,00	13,00	11,00
15		19,00	16,00	13,00

7.2. Prijedlog izmjena poreza na plovila

Obveza plaćanja poreza na plovila propisana je za sve pravne i fizičke osobe koje su vlasnici registriranih plovila. Za potrebe utvrđivanja poreza na plovila, plovilom se smatra brod (jahta ili brodica) i čamac unutarnje plovidbe koji služi rasonodi, športu ili rekreaciji.

Porez na plovila plaća se godišnje, a visina poreza utvrđuje se rješenjem ovisno od:

- dužine plovila iskazanoj u metrima,
- snazi motora iskazanoj u KW,
- je li plovilo ima kabinu na motorni pogon te
- je li plovilo ima kabinu s pogonom na jedra.

Prema prijedlogu izmjena čl. 14. st. 2. Zakona, porez na plovila od 1. siječnja 2024. godine, plaćao bi se prema iskazanim vrijednostima u tabelama:

Tablica 6. Porez na plovila bez kabine:

Ako je dužina plovila u metrima		Plaća se eura		
		Snaga motora (kW)		
preko	do	do 30	preko 30 do 100	preko 100
5	7	-	27,00	53,00
7	10	13,00	40,00	66,00
10	-	27,00	60,00	80,00

Tablica 7. Porez na plovila s kabinom na motorni pogon

Ako je dužina plovila u metrima		Plaća se eura			
		Snaga motora (kW)			
preko	do	do 30	preko 30 do 100	preko 100 do 500	preko 500
5	7	-	27,00	40,00	-
7	10	27,00	53,00	66,00	332,00
10	12	40,00	66,00	133,00	465,00
12	-	53,00	133,00	398,00	664,00

Tablica 8. Porez na plovila s kabinom i pogonom na jedra

Ako je dužina plovila u metrima		Plaća se eura			
		Snaga motora (kW)			
preko	do	do 10	preko 10 do 25	preko 25 do 50	preko 50
5	7	-	40,00	53,00	66,00
7	10	27,00	80,00	133,00	265,00
10	12	40,00	106,00	265,00	398,00
12	-	53,00	199,00	398,00	531,00

Porez na plovila plaća se prema rješenju o utvrđivanju poreza koje donosi nadležno porezno tijelo na području kojeg je plovilo registrirano, i to u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju poreza.

Međutim, porez na plovila ne plaća se na plovila kojima se obavlja registrirana djelatnost, kao i na brodice u vlasništvu domicilnog stanovništva na otocima koje služe za nužnu organizaciju života i održavanje posjeta na otocima.

Porez na plovila prihod je jedinice područne (regionalne) samouprave na području koje je plovilo registrirano.

8. Porez na automate za zabavne igre

Porez na automate za zabavne igre, plaća se na automate za zabavne igre koji se stavljaju u uporabu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima, javnim objektima i drugim javnim prostorima. Automati za zabavne igre mogu se stavljati u pogon pomoću kovanica, žetona ili uz naplatu, pri čemu igrač ne ostvaruje dobitak u novcu, stvarima ili pravima. Svaki automat koji je zatečen u uporabi protivno navedenim odredbama, oduzet će se privremeno do okončanja prekršajnog postupka, pri čemu troškove privremenog oduzimanja automata snosi vlasnik ili korisnik automata.

Automati za zabavne igre podijeljeni su u dvije skupine, A i B.

1. automati skupine A uključuju - videoigre, simulatore i druge elektroničke automate za zabavu na kojima igrač ne ostvaruje dobitak,
2. automati skupine B uključuju - fliper, biljar, hokej, stolni nogomet, pikado i druge mehaničke automate.

Jasnije uređenje primjene Zakona o lokalnim porezima u dijelu koji se odnosi na automate za zabavne igre, propisano je Pravilnikom o priređivanju zabavnih igara (Nar. nov., br. 1/17.). Prema čl. 2. navedenog Pravilnika utvrđeno je da automate za zabavne igre može postavljati i zabavne igre na automatima za zabavu može priređivati samo pravna ili fizička osoba registrirana za tu djelatnost. Zabavne igre se mogu priređivati na automatima za zabavne igre, u posebno uređenim zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima, javnim objektima i drugim javnim prostorima (trgovački centri, sportske dvorane, stadioni, benzinske pumpe, tržnice, željezničke, autobusne te aerodromske čekaonice, turističke plaže, luna parkovi i drugo).

Automati za zabavne igre ne mogu se postavljati u ugostiteljskim objektima koji se nalaze unutar prostorija obrazovnih i zdravstvenih ustanova, unutar prostorija tijela državne uprave, te prostorija lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Obveznik plaćanja poreza na automate za zabavne igre je pravna ili fizička osoba koja automate za zabavne igre stavlja u uporabu u zabavnim klubovima, ugosti-

teljskim objektima, javnim objektima i drugim javnim prostorima.

Prema prijedlogu izmjena čl. 18. st. 1. Zakona, porez na automate za zabavne igre od 1. siječnja 2024. godine, plaćao bi se mjesečno u iznosu od **13,30 eura po automatu**, umjesto dosadašnjeg mjesečnog iznosa koji iznosi 13,27 eura, a koji se iznos predlaže zaokružiti na način da se postigne jednostavnost u primjeni bez prevelikog financijskog opterećenja za obveznike plaćanja navedenog poreza.

Međutim, porez na automate za zabavne igre ne plaća se na automate za zabavu vrste biljar ako imaju na vidnom mjestu istaknutu markicu Hrvatskog biljarskog saveza.

Porez na automate za zabavne igre plaća se prema mjestu gdje se automat za zabavne igre stavlja u uporabu i prihod je jedinice područne (regionalne) samouprave prema mjestu gdje se automat za zabavne igre stavlja u uporabu.

9. Zaključak

Kako bi se povećala fiskalna autonomija te smanjila ovisnost jedinica lokalne samouprave o prijenosima središnje države, sukladno odredbama čl. 9. t. 3. Europske povelje o lokalnoj samoupravi, nužne su promjene u više zakonskih propisa, a osobito u Zakonu o porezu na dohodak, Zakonu o lokalnim porezima te Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prema navedenoj Povelji, najmanje dio prihoda lokalnih jedinica mora proizlaziti iz lokalnih poreza i naknada, čije stope, u granicama utvrđenim zakonom, određuju same lokalne jedinice.

Radi ukidanja prireza porezu na dohodak, gradovima i općinama daje se mogućnost da samostalno svojim odlukama, upravljaju visinom poreznih stopa za dohotke koje ostvaruju fizičke osobe a koji se ne smatraju konačnim. Međutim, ostali parametri za obračun poreza na dohodak kao što su to osobni odbici, odbici za uzdržavane članove uže obitelji, neoporezivi primici, osnovica za primjenu poreznih stopa, propisani su Zakonom o porezu na dohodak. Prema predloženim izmjenama Zakona proširuje se i raspon u kojem je predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ovlašteno propisati visinu poreza na kuće za odmor. Ostale predložene izmjene Zakona odnose se na zaokruživanje iznosa u eurima, koji su izračunani uz primjenu općih pravila za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura kao službene valute u RH, što je dovelo do nepraktičnosti u primjeni. Stoga se zaokruživanje iznosa u eurima obavlja u korist poreznog obveznika, ali na način da zbog zaokruživanja iznosa lokalne jedinice ne budu u financijski nepovoljnijem položaju u odnosu na njihov sadašnji položaj. Odluka predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave kojom se propisuje visina poreznih stopa u zakonom propisanim granicama, objavljuje se u Narodnim novinama, te donosi najkasnije do kraja studenog 2023. godine, sa stupanjem na snagu 1. siječnja 2024. godine. U slučaju da predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ne donese odluku kojom će propisati visinu poreznih stopa u propisanom roku, tada se određuje stopa od 20% koja se primjenjuje na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura i 30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura. Sve navedene predložene izmjene Zakona trebaju proći drugo čitanje u Saboru RH.